

Gemeente Hengelo
Dienst Stedelijk Beheer en Ontwikkeling
T.a.v. dhr. G. van der Wens
Postbus 18
7550 AA Hengelo

Gezien SBC	
Class.nr.	90539 26 OKT 2005
Bijlage	ROSV
Behand.	
Afd. Week	5
Algedaan	

Goor, 25 oktober 2005

Betreft : Eindrapport Flora- en faunaonderzoek Oldenzaalsestraat-Groothuis
Ref. nr. : 1557-5/GL
Cont. pers. : Gerard Lubbers

Geachte heer Van der Wens,

Bijgaand stuur ik u het eindrapport van ons flora- en faunaonderzoek in het projectgebied Oldenzaalsestraat-Groothuis in Hengelo.

Hartelijk dank voor uw opdracht.

Met vriendelijke groet,
Eelerwoude

Gerard Lubbers

*op berg en
archief*

Eelerwoude

Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB Goor
Postbus 53, 7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Eelerwoude B.V.

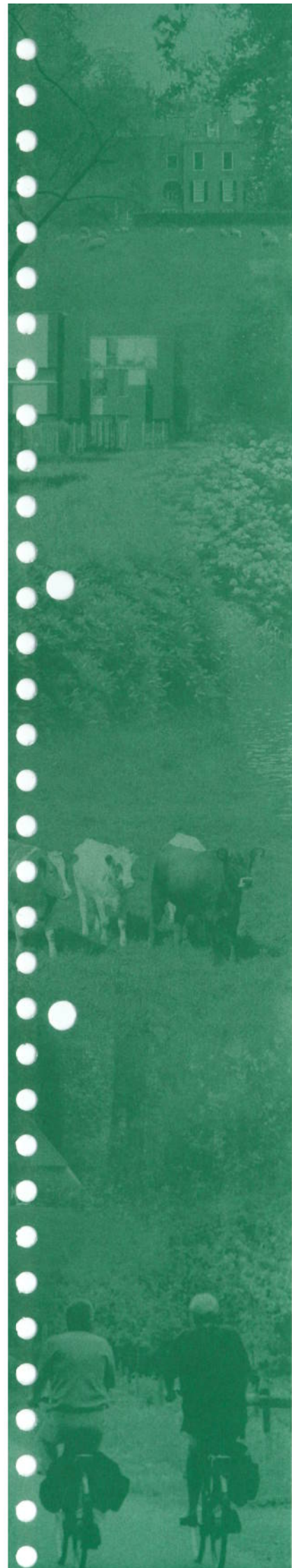
Postbank nr. 300187
Rabobank nr. 11.80.61.062
BTW nr. NL 8014.33.678.B.01
K.v.K. te Enschede: 06052035
Leveringsvoorwaarden
conform Regeling van
Rentmeesters 2001 (RvR 2001)
of conform RVOI 2001

Bijlage(n) : 5 eindrapporten

NEN-EN-ISO 9001:2000
gecertificeerd

Rentmeester
NVR **R**

**Flora en Faunaonderzoek
Oldenzaalsestraat – Groothuis
Gemeente Hengelo (OV)**

Flora- en faunaonderzoek Oldenzaalsestraat-Groothuis, gemeente Hengelo (Ov)

Definitief

Opdrachtgever:

Gemeente Hengelo
Stedelijk Beheer en Ontwikkeling
T.a.v. dhr. J.H. de Boer
Hazenweg 121
Postbus 18, 7550 AA Hengelo
Tel.: 074-2459851 Fax: 074-2459608

Opdrachtnemer:

Eelerwoude
Mossendamsdwarsweg 3
7472 DB Goor
Postbus 53, 7470 AB Goor
Tel.: 0547 - 263515 Fax: 0547 - 263315
e-mail: info@eelerwoude.nl
<http://www.eelerwoude.nl>

Project nr. 1557-5

Opgesteld door	Gecontroleerd	Datum
Gerard Lubbers	Arjen Goutbeek	25-10-2005

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	1
2.	SITUATIE EN ONDERZOEKSOPZET	2
2.1	Flora- en faunawet	2
2.2	Gebiedbeschrijving	2
2.3	Ruimtelijke ontwikkelingen	2
2.4	Onderzoek	3
3.	RESULTATEN	4
3.1	Inleiding	4
3.2	Flora	4
3.3	Vogels	4
3.4	Zoogdieren	5
3.5	Overige soorten	7
4.	ANALYSE	8
4.1	Flora	8
4.2	Fauna	8
5.	ADVIEZEN	9
5.1	Zorgplicht	9
5.2	Compenserende en mitigerende maatregelen	9
5.3	Ontheffing en noodzaak nader onderzoek	9

BIJLAGEN

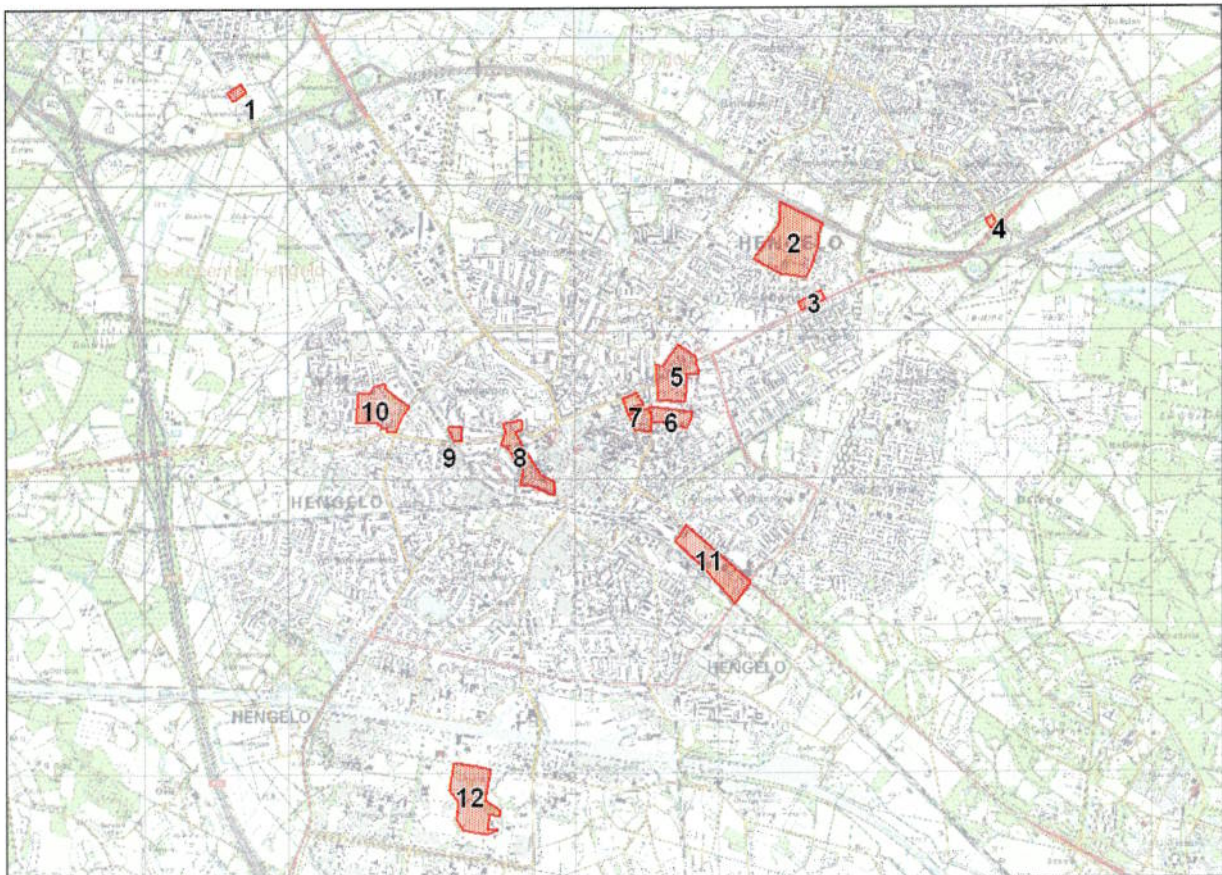
LITERATUURLIJST

1. INLEIDING

In opdracht van de gemeente Hengelo is in het voorjaar van 2005 op een aantal locaties binnen de bebouwde kom van Hengelo een veldonderzoek uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet. Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de aanwezige beschermde soorten, om aan de hand hiervan uitspraken te kunnen doen over de (mogelijke) effecten van ruimtelijke ontwikkelingen op het voorkomen van beschermde soorten. Dit rapport geeft de resultaten van het onderzoek weer in het deelgebied 'Oldenzaalsestraat-Groothuis' (nummer 5 in figuur 1). Het terrein maakt geen onderdeel uit van een in het kader van de Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijngebied begrensde gebied. Ook liggen geen begrensde gebieden in de (directe) omgeving van het projectgebied.

In deze rapportage wordt in hoofdstuk 2 ingegaan op de regelgeving uit de Flora- en faunawet. Vervolgens wordt het projectgebied beschreven, de ruimtelijke ontwikkelingen toegelicht en de onderzoeksopzet toegelicht. In hoofdstuk 3 worden de resultaten besproken, waarna in hoofdstuk 4 de onderzoeksresultaten worden geanalyseerd. De rapportage wordt afgesloten met conclusies en advies in hoofdstuk 5.

Figuur 1. Ligging van diverse onderzoekslocaties in de gemeente Hengelo (Ov). Locatie 5 heeft betrekking op het projectgebied Oldenzaalsestraat-Groothuis.

2. SITUATIE EN ONDERZOEKSOPZET

2.1 Flora- en faunawet

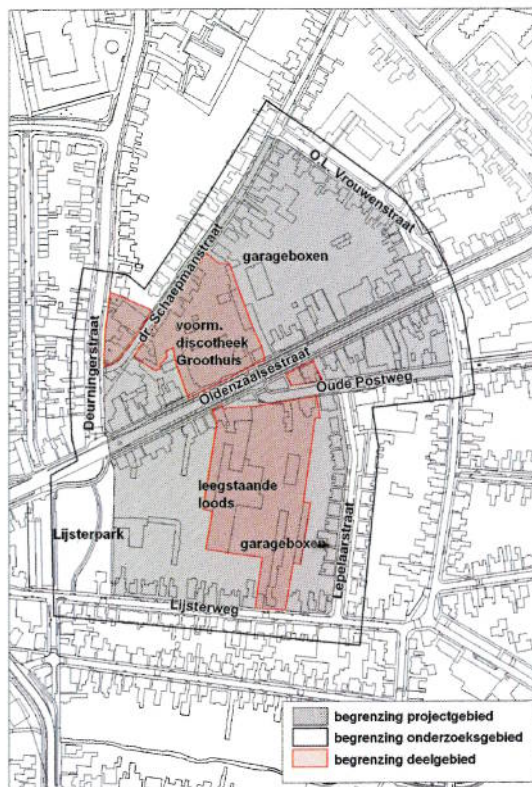
De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het “nee, tenzij”-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wilde voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Bovendien is een aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd.

In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in die zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ontwikkelingen zoals de voorgenomen woningbouw. Voor een nadere toelichting op de Flora- en faunawet wordt verwezen naar bijlage 1.

2.2 Gebiedbeschrijving

Het projectgebied is 6,9 hectare groot en wordt ruwweg begrensd door de O.L. Vrouwenstraat, Oude Postweg, Lepelaarstraat, Lijsterweg, Lijsterpark, Deurningerstraat en dr. Schaepmanstraat (figuur 2). Het gebied bestaat uit stedelijke bebouwing (woonhuizen, winkels, garageboxen, loodsen), tuinen, wegen en parkeervoorzieningen. Langs de Oldenzaalsestraat bevindt zich de locatie van de voormalige discotheek Groothuis, die tijdens de onderzoeksperiode is afgebrand.

Openbaar groen is, met uitzondering van het Lijsterpark, nauwelijks aanwezig. De voortuinen zijn klein en bomen van enige omvang ontbreken. Rondom de leegstaande loods, centraal in het projectgebied en in achtertuinen staan enkele bomen en struiken. Het parkje bestaat uit bomen, gazons en vakken met sierplantsoen. Open water komt in het gebied niet voor.

Figuur 2. Weergave huidige situatie.

2.3 Ruimtelijke ontwikkelingen

De beschrijving van de ruimtelijke ontwikkelingen is gebaseerd op de “Concept Nota van Uitgangspunten Oldenzaalsestraat-Groothuis” van april 2005. De nota vormt een uitwerking van de Concept Ontwikkelingsvisie Oldenzaalsestraat-Groothuis en omgeving (Gemeente Hengelo, 2005).

In het projectgebied is op een viertal deelgebieden een herontwikkeling voorzien (figuur 2). Binnen deze deellocaties zal nieuwe bebouwing worden gerealiseerd. Nagenoeg alle bestaande bebouwing wordt hiervoor gesloopt. Waardevolle groenelementen zoals bomen worden zoveel mogelijk behouden. Daarnaast zal het plangebied waarmogelijk een meer groene inrichting krijgen, om de leefbaarheid in het stedelijke, stenige gebied te verhogen.

2.4 Onderzoek

Omdat de effecten van de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen zich niet zullen beperken tot de begrenzing van het projectgebied alleen, zijn ook waarnemingen verzameld van beschermde soorten rondom het projectgebied ('het onderzoeksgebied'). Het onderzoeksgebied is in totaal 9,8 hectare groot. Op basis van de aanwezige terreintypen is gekozen om het onderzoek vooral te richten op de soortgroepen flora, broedvogels, en vleermuizen. Uiteraard zijn ook de overige beschermde soorten en soortgroepen bij het onderzoek betrokken. Voor een toelichting op de onderzoeksmethodiek per soortgroep wordt verwezen naar bijlage 2.

Het veldonderzoek is te voet vanaf de openbare weg uitgevoerd. Particuliere terreinen waren niet vrij toegankelijk en zijn daarom niet betreden maar vanaf de buitengrenzen onderzocht. Tot zover kan worden beoordeeld, heeft dit geen effect gehad op de kwaliteit van het onderzoek.

3. RESULTATEN

3.1 Inleiding

Het onderzoek heeft zich gericht op alle flora- en faunasoorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Extra aandacht ging hierbij uit naar beschermde flora, broedvogels en vleermuizen.

De inventarisatie van beschermde flora is uitgevoerd in één veldronde op 3 juni 2005. Daarnaast zijn waarnemingen verzameld tijdens de veldbezoeken naar andere soortgroepen. De broedvogels zijn in vier veldronden geïnventariseerd op 27 mei, 3 juni, 14 juni en 21 juni. Door de late start van het veldwerk zullen een aantal voorjaarsactieve soorten zijn gemist. Gelet op de aanwezige terreintypen en de gehanteerde onderzoeksmethodiek, waarbij van algemene soorten alleen de aanwezigheid (en dus geen aantal) is vastgesteld, zal het effect op de onderzoeksresultaten beperkt zijn geweest. Zeldzame en kritische, vroeg in het voorjaar actieve soorten worden in deze stedelijke omgeving niet verwacht.

De nachtvogels zijn geïnventariseerd tijdens de veldbezoeken voor vleermuizen op 31 mei, 14 juni en 12 juli. Tijdens alle veldbezoeken werden ook waarnemingen van andere beschermde soorten en soortgroepen verzameld. Het veldwerk is uitgevoerd tijdens voor de specifieke soortgroepen zo optimaal mogelijke weersomstandigheden.

3.2 Flora

De flora in het gebied bestaat uit algemene soorten die kenmerkend zijn voor een stedelijke omgeving. Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen.

3.3 Vogels

Broedvogels

Binnen het projectgebied zijn van 23 broedvogelsoorten territoria vastgesteld (tabel 1, pagina 7). Van de vastgestelde soorten staat de huismus op de Rode Lijst¹ onder de vermelding 'gevoelig'.

Het projectgebied en de directe omgeving is opvallend rijk aan huismussen. De huismus is een algemene soort van steden, dorpen en rond boerderijen. Desondanks staat de huismus op de Rode lijst van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Dit komt doordat het aantal huismussen recent fors is afgenomen en momenteel op sommige plaatsen nog minder dan 50% bedraagt in vergelijking met het aantal in de jaren zeventig van de vorige eeuw. Het exacte aantal huismussen in het projectgebied is niet bepaald vanwege de status van de soort als algemene broedvogel. De soort is vooral talrijk in de wat oudere woonwijken en woningen langs de dr. Schaepmanstraat, O.L. Vrouwenstraat en Lepelaarstraat. Opvallend is het geringe aantal nestlocaties in vergelijkbaar oude woningtypen aan de Lijsterweg.

Binnen het projectgebied komen in hoofdzaak algemene en weinig kritische soorten voor als merel, vink en Turkse tortel. Vermeldenswaardig is de aanwezigheid van gaai (1 territorium), gierzwaluw (>1), groenling (4), witte kwikstaart (1) en zwarte roodstaart (1). Figuur 4 op pagina 6 geeft een overzicht van de verspreiding van deze soorten.

¹Rode lijsten zijn voor verschillende soorten planten en dieren opgesteld en geven een overzicht van soorten die op landelijk schaal verdwenen zijn, sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam en daardoor bedreigd en kwetsbaar zijn. Ze dienen als graadmeter bij het natuur- en landschapsbeleid. De Rode Lijsten zelf hebben dus geen wettelijk bindende status. Gehanteerd worden de Rode Lijsten zoals vastgesteld door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit in 2004 (besluit 5727).

Het voorkomen van de gaai is opmerkelijk omdat deze soort afhankelijk is van een groene, boomrijke omgeving. De witte kwikstaart en zwarte roodstaart zijn kenmerkende, maar minder algemene broedvogels in een stedelijke omgeving. Dit geldt ook voor de gierwaluw, waarvan tenminste één nestlocatie binnen het projectgebied kon worden vastgesteld (onder dakpannen op Lijsterstraat 35). De soort is echter lastig te inventariseren en het is waarschijnlijk dat de gierwaluw op meerdere plaatsen binnen het projectgebied aanwezig is. Buiten het projectgebied werd de gierwaluw aangetroffen onder dakpannen van de woning(en) aan de Lepelaarstraat 11/13 en aan de Oude Postweg nummer 36.

Alle aangetroffen vogelsoorten hebben een beschermde status.

Niet-broedvogels

Tijdens het veldwerk zijn ook waarnemingen verzameld van soorten die het gebied gebruiken om te overnachten, te rusten of te foerageren (zgn. 'niet-broedvogels'). Er zijn geen vermeldenswaardige soorten waargenomen. Het is niet waarschijnlijk dat het terrein een belangrijke functie voor overwinterende of doortrekkende vogels vervuld.

3.4 Zoogdieren

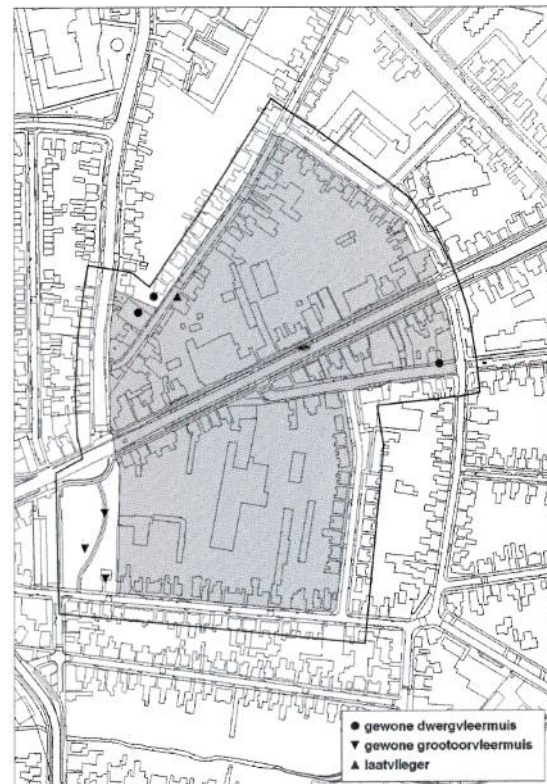
Vleermuizen

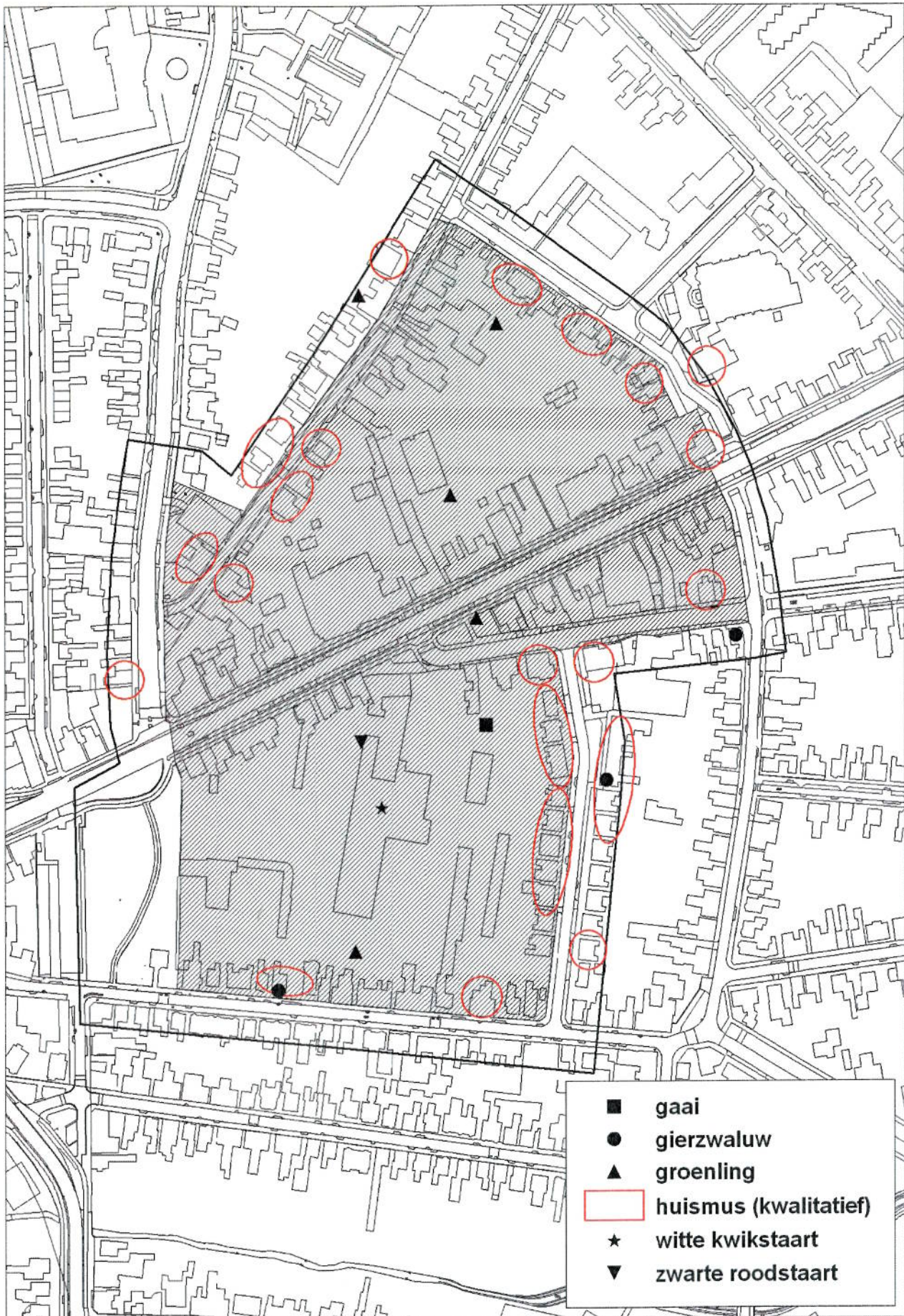
Binnen het projectgebied zijn twee vleermuissoorten aangetroffen: gewone dwergvleermuis en laatvlieger (figuur 3). In het Lijsterpark werd tijdens alle veldbezoeken een foeragerende gewone grootoorvleermuis waargenomen.

Van de gewone dwergvleermuis zijn op slechts twee plaatsen enkele foeragerende exemplaren waargenomen. Van de laatvlieger is een foeragerend exemplaar waargenomen in de dr. Schaezmanstraat. Beide soorten komen in een stedelijke omgeving algemeen voor. Vliegroutes of verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet vastgesteld.

Overige zoogdieren

Binnen het onderzoeksgebied zijn geen andere zoogdiersoorten aangetroffen. Algemene zoogdiersoorten zoals mol, egel, huisspitsmuis en bruine rat zijn weliswaar niet vastgesteld, maar zullen ongetwijfeld binnen het onderzoeksgebied voorkomen. In de leegstaande en vervallen loods (figuur 2) zou de steenmarter kunnen voorkomen. Navraag bij omwonenden en sporenonderzoek leverde echter niets op.

Figuur 4. Totaaloverzicht territoria minder algemene broedvogelsoorten en nestlocaties huismus.

3.5 Overige soorten

Andere kritische en beschermde soorten dan de eerder vermelde soorten en soortgroepen, zijn hier door het ontbreken van geschikt leefbiotoop in combinatie met de ligging van het gebied in het centrum van Hengelo, niet te verwachten. Het gaat hierbij om een klein aantal beschermde soorten die behoren tot de groep van amfibieën, reptielen, vissen, libellen, kevers en mieren.

Tabel 1. Overzicht aangetroffen beschermde soorten met vermelding van beschermde status in Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Rode Lijst (+ = aanwezig, 0 = aanwezig buiten projectgebied).

Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	aantal territoria	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn	Rode Lijst
broedvogels					
ekster	<i>Pica pica</i>	+			
gaai	<i>Garrulus glandarius</i>	1			
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	>1			
groenling	<i>Chloris chloris</i>	4			
heggemus	<i>Prunella modularis</i>	+			
houtduif	<i>Columba palumbus</i>	+			
huismus	<i>Passer domesticus</i>	+			gevoelig
kauw	<i>Corvus monedula</i>	+			
koolmees	<i>Parus major</i>	+			
merel	<i>Turdus merula</i>	+			
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	+			
roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>	+			
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	+			
stadsduif	<i>Columba livia</i>	+			
tijftaf	<i>Phylloscopus collybita</i>	+			
Turkse tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>	+			
vink	<i>Fringilla coelebs</i>	+			
winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>	+			
witte kwikstaart	<i>Motacilla alba</i>	1			
zanglijster	<i>Turdus philomelos</i>	+			
zwarte kraai	<i>Plegadis falcinellus</i>	+			
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	1			
zwartkop	<i>Sylvia atricapilla</i>	+			
Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	aangetroffen	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn	Rode Lijst
zoogdieren					
gewone dwergvleermuis	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	x		bijlage IV	
gewone grootoorvleermuis	<i>Plecotus auritus</i>	(x)*		bijlage IV	
laatvlieger	<i>Eptesicus serotinus</i>	x		bijlage IV	

* (x) aangetroffen buiten projectgebied

4. ANALYSE

4.1 Flora

Er zijn binnen het projectgebied geen beschermde plantensoorten aangetroffen.

4.2 Fauna

Effecten

Binnen en direct rondom het projectgebied zijn een aantal algemene, beschermde soorten aanwezig. De ontwikkelingsplannen, zoals weergegeven in de "Concept Nota van Uitgangspunten Oldenzaalsestraat-Groothuis, april 2005" zullen voor de meeste soorten niet of nauwelijks leiden tot een verkleining van het huidige leefgebied. De aangetroffen soorten hebben zich aangepast aan de stedelijke omgeving en zullen zich, wanneer voldoende groenvoorzieningen (bomen, plantsoen, tuinen etc.) aanwezig blijven, kunnen handhaven. Een mogelijke uitzondering hierop vormen de huismus en gierwaluw. De meeste nieuwbouw biedt namelijk maar weinig broedgelegenheid voor deze soorten. Het afbreken van geschikte nestlocaties kan daardoor leiden tot een structurele afname aantal en op termijn mogelijk zelfs het (lokaal) verdwijnen van de soort.

Vleermuizen

Het gebied is relatief arm aan vleermuizen, waarschijnlijk een gevolg van de beperkte aanwezigheid van foerageergebied door het spaarzame voorkomen van opgaande beplanting. Het verwijderen van deze beplanting kan daardoor al vrij snel een groot effect op het voorkomen van (foeragerende) vleermuizen hebben. De meest waardevolle beplanting wordt echter in de nieuwe plannen ingepast. Van een relevant effect op het voorkomen van vleermuizen is daardoor geen sprake. Door het aanbrengen van nieuwe beplanting zoals laanbomen, zullen de foerageermogelijkheden voor vleermuizen (op termijn) zelfs verbeteren.

5. ADVIEZEN

5.1 Zorgplicht

De Flora- en faunawet is bedoeld om zorgzaam om te gaan met beschermde planten en dieren (zorgplicht). Dit geldt zowel tijdens de uitvoering van de werkzaamheden als ten aanzien van het ontwerp. Tevens betekent dit dat gedurende de werkzaamheden rekening gehouden wordt met de beschermde soorten om schade aan deze soorten te voorkomen of de effecten zoveel mogelijk te beperken.

Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. Ook handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn niet toegestaan. In de praktijk betekent dit dat verstorende sloop- of bouwwerkzaamheden alleen buiten het broedseizoen (dat voor de meeste soorten loopt van 15 maart tot en met 15 juli) uitgevoerd mogen worden.

5.2 Compenserende en mitigerende maatregelen

Compenserende en mitigerende (verzachtende) maatregelen zijn vanuit de wetgeving niet aan de orde.

Binnen het projectgebied en in de omgeving hiervan komen veel gierzwaluwen en huismussen voor. Mogelijk kunnen voor deze soorten in de nieuw te bouwen woningen enkele kunstmatige nestelgelegenheden worden. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van speciale dakpannen of nestkasten (figuur 4). Meer informatie hierover is te verkrijgen bij Vogelbescherming Nederland (www.vogelbescherming.nl) of de Vereniging Gierzwaluw Bescherming Nederland (www.gierzwaluw.com).

5.3 Ontheffing en noodzaak nader onderzoek

Het realiseren van de voorgenomen inbreidingsplannen zal leiden tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen, zoals verwoord in de Flora- en faunawet (bijlage 1). Een groep van algemene soorten is vrijgesteld van de ontheffingsplicht.

Voor de aangetroffen vogelsoorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd indien de werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd. Er zijn geen vogelsoorten aangetroffen die jaarrond gebruik maken van (ontheffingsplichtige) vaste rust- en verblijfplaatsen.

Voor de aangetroffen vleermuissoorten gewone dwergvleermuis en laatvliëger is geen ontheffing noodzakelijk, omdat geen sprake is van een relevant effect op ontheffingsplichtige kolonieplaatsen, vliegroutes of belangrijke foeragegebieden. De gewone grootoorvleermuis wordt buiten beschouwing gelaten omdat deze soort buiten het projectgebied is aangetroffen.

Tot slot wordt opgemerkt dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het al dan niet aanvragen van een ontheffing altijd ligt bij de initiatiefnemer. Het betreft hier een advies.

Nader onderzoek wordt op basis van de uitkomsten van dit onderzoek niet nodig geacht.

Figuur 4. Voorbeelden van gierzwaluwdakpannen.
(Bron: Vereniging Gierzwaluw Bescherming, Nederland)

LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., Laar, V. van, Smeenk, C, & J.B.M. Thissen, 1992.
Atlas van de Nederlandse zoogdieren.
KNNV / Contactgroep Zoogdiereninventarisatie, Utrecht / Arnhem.

Dijk, J.J. van, 1996.
Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding BMP-project).
Sovon, Beek-Ubbergen.

Gemeente Hengelo, april 2005.
Concept Nota van Uitgangspunten Oldenzaalsestraat-Groothuis.
Gemeente Hengelo (www.hengelo.nl), Hengelo.

Gemeente Hengelo, april 2005.
Concept Ontwikkelingsvisie Oldenzaalsestraat-Groothuis en omgeving.
Gemeente Hengelo (www.hengelo.nl), Hengelo.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997.
Atlas van de Nederlandse vleermuizen; onderzoek naar verspreiding en ecologie.
KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Soons, P.J.A. & M. Huber, 2003.
Flora- en faunawet; band 1 t/m 3.
Koninklijke Vermande Uitgevers, Den Haag.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Toelichting Flora- en faunawet

Bijlage 2. Toelichting onderzoeksmethodieken

Bijlage 1. Toelichting Flora- en faunawet

Ecologische waarden spelen in toenemende mate een rol bij de ruimtelijke planvorming en ruimtelijke ingrepen. Zo is per 1 april 2002 de Flora- en faunawet in werking getreden. De wet sluit aan op Europese natuurregelgeving en is gericht op soortbescherming.

De Flora- en faunawet voorziet in de bescherming van een aantal planten- en diersoorten en gaat uit van het "nee, tenzij"-beginsel. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wilde voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving. Samengevat kan worden gesteld dat alle vogels, zoogdieren, amfibieën en reptielen beschermd zijn. Wel geldt er een klein aantal uitzonderingen voor zeer algemene soorten als Huismuis, Bruine rat en Zwarte rat. Bovendien is een beperkt aantal, meest zeldzame planten, vlinders, libellen, vissen en ongewervelden beschermd.

In de praktijk betekent dit dat bepaalde handelingen ten aanzien van dieren en planten slechts onder strikte voorwaarden mogelijk zijn. De Flora- en faunawet heeft in die zin dan ook de nodige consequenties bij ruimtelijke ingrepen zoals de voorgestelde planvorming.

Flora

Met betrekking tot beschermde, inheemse planten in relatie tot hun groeiplaats is het verboden deze planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Fauna

Bepalingen in deze wet ten aanzien van dieren in hun natuurlijke leefomgeving kunnen worden samengevat als:

- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Het planvormingsproces en de Flora- en faunawet

Genoemde bepalingen zijn niet nieuw. Vergelijkbare bepalingen waren ook reeds opgenomen in de Natuurbeschermingswet en de Vogelwet 1936. Wanneer u als initiatiefnemer plannen ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens hebt dergelijke werkzaamheden uit te (laten) voeren, is het raadzaam vooraf te toetsen of de geplande werkzaamheden mogelijk nadelige gevolgen hebben voor aanwezige flora en fauna in het plangebied. In beginsel bent u daarvoor als initiatiefnemer zelf verantwoordelijk. Tijdens het plannen van de werkzaamheden dienen de volgende zaken in kaart gebracht te worden:

- Welke beschermde planten- en diersoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Leid het realiseren van het plan of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die in strijd zijn met de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet met betrekking tot planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen het plan of de voorgenomen werkzaamheden zodanig worden aangepast dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten een ontheffing (ex. art. 75 van de Flora- en faunawet) vereist?

De ontheffing

Ten behoeve van de planrealisatie kan het noodzakelijk zijn om ontheffing aan te vragen in verband met de (voorgenomen) overtreding van de in paragraaf 2.1 genoemde verbodsbepalingen. Per 23 februari 2005 is de regelgeving rondom de ontheffingsaanvraag (artikel 75) door middel van een nieuwe AMvb gewijzigd. Hierbij worden drie beschermingsregimes onderscheiden:

Categorie 1. Algemene soorten

Voor de soorten in deze categorie geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet bij onder meer ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

In deze categorie vallen ondermeer algemeen voorkomende zoogdiersoorten als mol, konijn, en amfibieën als bruine kikker en gewone pad.

Categorie 2. Overige soorten

Bij ruimtelijke ontwikkelingen geldt een vrijstelling voor de soorten in categorie 2 als wordt gewerkt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode moet door een sector / belangenorganisatie of initiatiefnemer worden opgesteld en ter goedkeuring aan het Ministerie van LNV worden voorgelegd. Zolang er geen gedragscode is, dient in meeste situaties een ontheffing te worden aangevraagd. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

In deze categorie vallen alle vogelsoorten en een kleine groep van minder algemene diersoorten als eekhoorn en steenmarter.

Categorie 3. Soorten bijlage IV HR / bijlage 1 AMvB

Voor de soorten in deze categorie dient altijd een ontheffing te worden aangevraagd. Ook met een gedragscode kan geen vrijstelling worden verkregen. Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. er is sprake van een bij de wet genoemd belang (dit betreft een limitatieve lijst van ander gespecificeerde belangen)?
2. er is geen alternatief aanwezig voor de gewenste ingreep?
3. er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

In deze categorie zijn zeldzame en kwetsbare soorten opgenomen. Dit betreft onder meer alle vleermuissoorten, zeldzame amfibieën en reptielen, een grote groep vlinders en libellen en enkele plantensoorten.

Bijlage 2. Toelichting onderzoeksmethodieken

Flora

Het veldonderzoek met betrekking tot flora heeft zich beperkt tot de inventarisatie van een honderdtal soorten die vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet. Hiertoe is in 1 veldronde het onderzoeksgebied te voet vlakdekkend geïnventariseerd, waarbij de nadruk lag op perceelsgrenzen, opgaande beplanting en waterelementen. Aanvullende waarnemingen werden verzameld tijdens de veldbezoeken ten behoeve van andere soortgroepen. Alle waarnemingen zijn ingetekend op een veldkaart en voorzien van een aantalsschatting.

Broedvogels

Voor broedvogels is gebruik gemaakt van de methode van uitgebreide territoriumkartering (*Van Dijk, 1996*), waarbij alle broedvogelsoorten zijn geïnventariseerd. Deze methode wordt over het algemeen beschouwd als een standaardmethode voor de inventarisatie van broedvogels. Bij de methode worden territoriumindicerende waarnemingen (zang, balts etc.) zo nauwkeurig mogelijk op veldkaarten ingetekend. Indien dat noodzakelijk werd geacht is bij een aantal woningen navraag gedaan naar de mogelijke aanwezigheid van uilen en andere soorten zoals vleermuizen. Het veldwerk is uitgevoerd in 4 veldronden in de periode van 27 mei en met 21 juni 2005. De nachtvogels zijn geïnventariseerd tijdens de veldbezoeken naar vleermuizen. Van de vogelsoorten die het onderzoeksgebied alleen gebruiken als foerageer- of rustgebied zijn aanvullende waarnemingen verzameld.

Zoogdieren

De inventarisatie van zoogdieren heeft zich gericht op het verzamelen van (zicht)waarnemingen en sporen, met name in de vroege ochtend en de avond. De vleermuizen zijn geïnventariseerd met behulp van een batdetector (Pettersen D-100) die ultrasone vleermuisgeluiden omzet naar voor de mens hoorbare en herkenbare geluiden. Er zijn 3 vleermuisveldronden in de avondschemering uitgevoerd op 31 mei, 14 juni en 12 juli.

Overige diersoorten

Alle overige beschermde diersoorten zijn geïnventariseerd aan de hand van zicht-, geluidswaarnemingen en sporenonderzoek.

